

Internetconsultatie betreffende de AMvB over het verbieden van de verkoop van tabaks- en aanverwante producten op afstand

DEEL I – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Wij – 39 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie (zie Deel II) – zijn grote voorstanders van het zo snel mogelijk verbieden van de verkoop van alle tabaks- en aanverwante producten op afstand.

Nieuwe maatregelen hard nodig op weg naar Rookvrije Generatie

Wij vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Dat betekent vrij van blootstelling aan en het gebruik van alle tabaks- en aanverwante producten. Helaas beginnen nog steeds elke week honderden kinderen met roken. De populariteit van e-sigaretten onder kinderen lijkt bovendien toe te nemen. Gelukkig is er een sterke maatschappelijke beweging op gang gekomen om dit tij te keren. De Rijksoverheid kan daarbij niet achterblijven: nieuwe maatregelen zijn hard nodig om ons gezamenlijke doel – een Rookvrije Generatie – dichterbij te brengen. Nederlanders zijn dat met ons eens. Maar liefst **90% van de Nederlanders** vindt dat de **overheid maatregelen moet nemen** om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten.¹

Terugdringen verkoop tabaks- en aanverwante producten

Het terugdringen van het aantal verkooppunten van tabaks- en aanverwante producten zien we als een belangrijk element om tot een Rookvrije Generatie te komen.² Ook hierin vinden we veel Nederlanders aan onze zijde. **76%** van de Nederlanders vindt dat de overheid moet regelen dat het **aantal verkooppunten van sigaretten wordt verminderd** om te zorgen dat jongeren niet beginnen met roken. **72%** van de Nederlanders vindt dat de overheid moet regelen dat tabaksproducten **alleen mogen worden verkocht in tabaksspeciaalzaken** om te zorgen dat jongeren onder de 18 jaar niet beginnen met roken. Ook is er ruime steun voor het **gelijktrekken van maatregelen voor de e-sigaret** met de traditionele sigaret: **75%** van de Nederlanders vindt dat het toevoegen van **smaakjes** aan e-sigaretten verboden zouden moeten worden en dat e-sigaretten **even duur** zouden moeten worden als sigaretten.³

Verbieden van verkoop op afstand goede eerste stap in terugdringen tabaksverkoop

Het verbieden van de verkoop van tabaks- en aanverwante producten op afstand zien we als een **goede eerste stap in het terugdringen van het aantal verkooppunten van tabaks- en aanverwante producten**. De regering voorkomt hiermee dat een **waterbedeffect** richting online verkoop ontstaat bij beperking van het aantal fysieke verkooppunten van tabaks- en aanverwante producten vanaf 2024. We zijn dan ook blij dat het verbod van de verkoop op afstand gaat gelden voor **alle online verkooppunten van tabaks- en**

¹ Draagvlakonderzoek Tabaksontmoedigingsbeleid (2022) uitgevoerd door Kantar Public in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.032 Nederlanders van 18 jaar en ouder.

² Er zijn veel aanwijzingen dat het verminderen van het aantal verkooppunten van tabak invloed heeft op de rookprevalentie. Diverse (overzichts-)studies tonen aan dat een kleiner aantal tabaksverkooppunten in een gebied geassocieerd wordt met minder tabaksgebruik. Zie bijvoorbeeld: Lee, J. G. et al. (2021). Associations of tobacco retailer density and proximity with adult tobacco use behaviours and health outcomes: a meta-analysis. *Tobacco Control*. Dit verband is ook logisch: vermindering van het aantal verkooppunten zorgt er namelijk voor dat tabaks- en aanverwante producten minder toegankelijk worden voor kinderen, dat de blootstelling van kinderen aan deze producten (en reclame daarvoor) wordt beperkt en dat rookvrij de norm wordt.

³ Draagvlakonderzoek Tabaksontmoedigingsbeleid (2022) uitgevoerd door Kantar Public in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.032 Nederlanders van 18 jaar en ouder.

aanverwante producten, inclusief online verkoop door supermarkten, gespecialiseerde koeriersdiensten en tabaksspecialzaken. Mede gelet op recente signalen over toenemende populariteit van e-sigaretten onder kinderen⁴, zijn we eveneens blij dat het verbod van verkoop op afstand geldt voor alle **tabaks- én aanverwante producten**.

Aandachtspunt 1: Verkoop op afstand uit het buitenland aan Nederlanders

We vinden het een goede zaak dat het verbod van verkoop op afstand op grond van de Tabaksproductenrichtlijn automatisch inhoudt dat **webwinkels uit andere EU-lidstaten geen tabaks- en aanverwante producten meer mogen verkopen aan inwoners van Nederland**. Dit maakt het voor Nederlandse consumenten lastiger om het verbod van verkoop op afstand te omzeilen via online aankopen in het buitenland. Wel is Nederland voor de handhaving hiervan afhankelijk van andere EU-lidstaten. Voor **winkels buiten de Europese Unie** geldt überhaupt geen exportbeperking. We maken ons in dit kader onder meer zorgen om e-sigaretten en vloeistoffen met smaakjes, die steeds populairder lijken te worden onder jongeren en die vanaf 1 januari 2023 niet meer verkocht mogen worden in Nederland. Mogelijk zullen jongeren deze producten dan bestellen bij webwinkels uit het buitenland. We verzoeken de regering daarom om in de gaten te houden in hoeverre verkoop vanuit het buitenland het verbod van verkoop op afstand ondermijnt en, indien nodig, alles te doen wat in haar mogelijkheid ligt om dit aan te pakken.

Aandachtspunt 2: Handhaving door de NVWA

In de Memorie van Toelichting bij het ontwerpbesluit lezen we dat de NVWA verantwoordelijk wordt voor **handhaving** van de maatregel. We vinden het belangrijk dat de NVWA hier **voldoende capaciteit** voor heeft of krijgt, zodat het verbod van verkoop op afstand goed gehandhaafd kan worden en dit bovendien niet ten koste gaat van de handhaving van andere tabaksonthoudingsmaatregelen.

Aandachtspunt 3: Vertraging van inwerkingtreding

De regering geeft in de Memorie van Toelichting aan niet meer uit te gaan van inwerkingtreding op 1 januari 2023, maar op 1 juli 2023. Als reden hiervoor noemt de regering de bedrijfseffecten en uitverkooptermijn voor de verkooppunten die door de maatregel worden geraakt. Wij vinden het **jammer dat de maatregel met een half jaar is uitgesteld** en vragen ons af dit uitstel daadwerkelijk nodig is om voor een redelijke uitverkooptermijn te zorgen. Gelet op het **smaakjesverbod voor e-sigaretten**, dat per 1 januari 2023 ingaat, zien we bovendien het **risico dat jongeren na inwerkingtreding van dit verbod online e-sigaretten en/of vloeistoffen met smaakjes gaan bestellen**. Dit kan gedeeltelijk worden voorkomen als het verbod van verkoop op afstand per 1 januari 2023 in werking treedt. Immers mogen webwinkels binnen de EU dan niet meer leveren aan Nederlandse consumenten. We willen de regering daarom vragen om **het uitstel van inwerkingtreding te heroverwegen** en er in ieder geval voor te zorgen dat de invoering van de maatregel **geen verdere vertraging** oploopt.

⁴ Zie bijvoorbeeld: <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4099269/kinderen-uit-groep-7-naar-school-met-e-sigaret-basisschool-grijpt-in>, of: <https://www.hacweekblad.eu/2022/06/25/wegwerp-e-sigaretten/>.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE INDIENENDE PARTIJEN

Deze reactie is ingediend namens de volgende **39 organisaties**:

1. Hartstichting
2. KWF
3. Longfonds
4. Alfa College
5. Artsenfederatie KNMG
6. Cohesie Huisartsenzorg
7. Elaa
8. Gemeente Amsterdam
9. Gemeente Berg en Dal
10. Gemeente Emmen
11. Gemeente Haarlem
12. Gemeente Roermond
13. Gemeente Rotterdam
14. Gemeente Stadskanaal
15. GGD Amsterdam
16. GGD Flevoland
17. GGD Gelderland-Zuid
18. GGD GHOR
19. GGD Gooi en Vechtstreek
20. GGD Groningen
21. GGD Hollands Midden
22. GGD Zaanstreek-Waterland
23. GGD Zuid Limburg
24. Hersenstichting
25. Jantje Beton
26. Long Alliantie Nederland
27. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde
28. Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose
29. Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
30. NOC*NSF
31. Pink-Fox
32. Pfizer
33. Samenwerkende Gezondheidsfondsen
34. SineFuma
35. Stichting Buurt en Bewoners Platform Gein
36. Stichting Rookpreventie Jeugd
37. Stichting Rookvrije Generatie Midden-Groningen
38. Verslavingskunde Nederland
39. VieCuri MC

De deelnemende organisaties zetten zich samen met een groot aantal andere partijen en individuen in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie. Dat draagt bij aan het realiseren van een Gezonde Generatie.

De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om tabaks- of aanverwante producten te gebruiken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie sinds de totstandkoming van het Nationaal Preventieakkoord een belangrijke doelstelling is van de Nederlandse overheid.

Het belang van een Rookvrije Generatie is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks **overlijden er meer dan 20.000 mensen** aan de gevolgen van roken en meeroken. En toch **beginnen er iedere week weer honderden kinderen** met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen roken: **89%** van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en **90%** vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. **87%** is voorstander van maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken.⁵

⁵ Draagvlakonderzoek Tabaksontmoedigingsbeleid (2022) uitgevoerd door Kantar Public in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.032 Nederlanders van 18 jaar en ouder.